

هنر ساسانی و احیای آن در هنر اسلامی،
قرون وسطی و رومانسک

تالیف دکتر علیرضا طاهری
دانشیار دانشکده هنر و معماری
دانشگاه سیستان و بلوچستان

طاهری، علیرضا	:	سرشناسه
هنر ساسانی و احیای آن در هنر اسلامی، قرون وسطی و رمانسک/تجربه طاهری.	:	عنوان و نام پدیدآور
مشهد: انتشارات مرنديز، ۱۳۹۴.	:	مشخصات نشر
۱۶۸ص: مصور.	:	مشخصات ظاهري
۹۷۸-۶۰۰-۱۰۶-۳۹۲-۳	:	شابک
فیما	:	وضعیت فهرست نویسی
کتابنامه.	:	یادداشت
هنر ساسانی -- تاثیر	:	موضوع
هنر اسلامی -- تاثیر ایران	:	موضوع
هنر مسیحی و سمبولیسم -- تاثیر ایران	:	موضوع
۱۳۹۴ هـ/۲۸۳۲۷	:	رده بندی کنگره
۷۰۹/۳۵	:	رده بندی دیویی
۴۰۶۱۲۵۲	:	شماره کتابشناسی ملی

دانشگاه تهران

بیمکاری نشر مرندیز

هنر ساسانه و هنر اسلامی

قرون وسطی و مانسک

مؤلف:

دکتر علیرضا طاهر

نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۴

تیراژ: ۶۰۰ نسخه

چاپ: سروش

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۶-۳۹۲-۳

دفتر انتشارات: مشهد، خیابان آبکوه ۷ - دانشسرای شمالی ۸ - شماره ۹۰

دورنگار: ۰۵۱-۳۷۲۵۱۳۰۲

تلفن: ۰۵۱-۳۷۲۷۴۷۶۵

www.marandiz.com

فهرست مطالب

۱	مقدمه.....
۳	فصل اول- هنر ساسانی و تاثیر آن بر هنر اسلامی و مسیحی.....
۵	۱-۱- تاثیر هنر روم و الگوهای غربی.....
۷	۲-۱- سینی مای نقره از با شمایل سلطنتی و شکار شاهی.....
۱۱	۳-۱- محصولات و اکتی و محلی و تاثیرات خارجی (پس از قرن ششم میلادی).....
۱۳	۴-۱- طرح ها و عناصر دنا و روم.....
۱۴	۵-۱- مناسبات بین غرب و ایران.....
۱۵	۶-۱- تکنیک.....
۱۷	۷-۱- پارچه ساسانی.....
۲۶	۸-۱- بیزانس، اسپانیا و سیسیل.....
۲۹	۹-۱- شمایل نگاری پارچه های هیسپانو مسلمان.....
۳۱	۱۰-۱- نقاشی ساسانی.....
۳۲	۱۱-۱- احیای عناصر ساسانی و ادامه حیات آنها.....
۳۵	فصل دوم- ترکیب "حیوان-گیاه" در هنر ساسانی و تاثیر آن بر هنر اسلامی قرون وسطی و رومانسک.....
۳۷	۱-۲- نقوش ساسانی.....
۴۴	۲-۲- هنر دوران اسلامی.....
۵۲	۱-۲-۲- گروس.....
۵۸	۲-۲-۲- هنر مسلمانان اسپانیا.....
۵۹	۳-۲-۲- هنر اسلامی مصر.....
۸۴	۴-۲-۲- عقاب دو سر با دم گیاهی.....

- ۹۱-۳-۲- هنر رومی وار و ترکیب «حیوان-گیاه».....
- ۹۲-۳-۱- کتاب «قوانین فقهی اوزب» مربوط به دوران رومی وار فرانسه.....
- ۱۰۰-۳-۲- سرستون های رومی وار کلیسا.....
- ۱۰۹- فصل سوم- نقوش ساسانی و اسلامی بر روی دستیافته بایو.....
- ۱۱۰-۳-۱- بایو.....
- ۱۱۲-۳-۲- انتقال هنر ساسانی از طریق سرزمین های اسلامی.....
- ۱۱۴-۳-۲-۲- تاثیر نقوش حیوانات تخیلی.....
- ۱۱۸-۳-۲-۳- سوارکار به شایین بر روی دسته.....
- ۱۲۷- فصل چهارم- تاثیر تصویر سیمرغ ساسانی بر روی هنر اسلامی، بیزانس و مسیحی.....
- ۱۲۸-۴-۱- مهاجرت نقوش ساسانی.....
- ۱۲۹-۴-۲- سیمرغ.....
- ۱۳۶-۴-۲-۱- سیمرغ ساسانی.....
- ۱۴۰-۴-۲-۱- دم طاووس سیمرغ.....
- ۱۵۵- فهرست منابع.....

هنر دوران ساسانی دارای چنان غنای تصویری و محتوایی در زمینه صنایع دستی و هنرهای تجسمی همچون پارچه بافی، فلزکاری، طلاکاری، شیشه گری، نقش برجسته و غیره است که تا قرن ها پس از فروپاشی دودمان ساسانی به حیات خود در موطن و سایر بلاد اسلامی ادامه داد. حتی امپراطور بیزانس، روم و کشورهای حاشیه دریای مدیترانه و اروپای غربی از جمله اسپانیا، فرانسه و انگلیس نیز نتوانستند زیر نفوذ این هنر قرار نگیرند. از شرق دامنه این پیشرفت و نفوذ نیز به آسیای مرکزی، هند و چین رسید.

به همین لحاظ است که ما دیدنی هنر ساسانی را هم در شرق ملاحظه می کنیم و هم در غرب، در اندلس اسپانیای مسلمان شد، در ایالت های رومانسک فرانسه و اسپانیا، بر روی شانه اسقف های کلیساهای سیسیل، فرانسه و اسپانیا، پارچه های مقدس قدیسین مسیحی، اشیاء ظروف مقدس کلیسایی و نقش برجسته های تابوت های بر روی استالته بایو انگلستان، سرستون های رومی وار و غیره.

هنر اسلامی نیز وام دار بزرگ هنر ساسانی است، انواع ظروف، کاسه ها، گلدان ها، جام ها و پارچه های نفیس ابریشمین ساخته شده در زمان خلفا و سلاطین عباسی و سلسله های بعد آن، فاطمیون، ایوبی ها، مملوکیان مصر، مراکش، شرق حوزة مدیترانه، سوریه، اردن، فلسطین و شمال آن یعنی آناتولی شاهد این مدعا است.

گستره جغرافیائی نفوذ و تاثیر هنر ساسانی، چنانکه در بالا به بخش های آن اشاره شد، بسیار وسیع است و مجال پرداختن به همه آنها در یک جا نمی باشد. بنابر این در این کتاب کوچک فقط به چند وجه آن پرداخته شده است:

- ۱- هنر ساسانی و تاثیر آن بر هنر اسلامی و مسیحی
- ۲- ترکیب "حیوان-گیاه" در هنر ساسانی و تاثیر آن بر هنر اسلامی، بیزانس و رومانسک
- ۳- نقوش ساسانی و اسلامی بر روی دستبافته بایو (انگلستان)
- ۴- تاثیر نقش سیمرغ ساسانی بر روی هنر اسلامی و مسیح